Зимою мурашів не видно. Вони сховалися під землею, затулили дірочки і ждуть, поки стане тепло.

Коли настане весна і буде тепло, мураші поодтуляють дірочки і повилазять на сонечко. Є колючий такий будяк, і на тому будяку живуть зелененькі малесенькі тлі. Вони ссуть той будяк.

От мураші позлазять на ті будяки і беруться вусами лоскотати тлю. Полоскоче, полоскоче, а тля й пустить із себе крапельку соку, що вона насмоктала з будяка. Тоді мураш ту крапельку ковтне та й біжить до другої тлі. І ту полоскоче, і та крапельку пустить, і цю крапельку ковтне собі мураш. Так і живуть — доять оту зелененьку тлю.

Чи ти коли-небудь роздивлявся добре мураша? У нього є голова, а на голові вуса. Тими вусами вони лоскочуть тлю, видоюють з неї молоко.

Та в мураша не тільки вуса є на голові. Є в нього й очі, лупаті та круглі. Є ще й кусачки-кліщаки.

Як упіймати двох мурашів, щоб були не з одного мурашника, та вкинути їх у склянку, то вони, бува, почнуть битися.

Чи ти бачив колись, як мураші б'ються? Кулаків у них немає, а є оті кусачки. От вони позчеплюються тими кусачками і дивляться одне на одного.

В мураша є їдка кислота. Як вони позчеплюються, то й починають згинатися, щоб бризнути одне одному ту їдку кислоту. Хто перший бризне другому кислоту, той і дужчий.

У мене був мурашник у хаті. Літом пішов я на вигін, одшукав, де живуть мураші, копнув лопатою так, щоб ухопити багато мурашів та

яєчок їхніх, і поніс до себе в хату. Там я взяв два скельця та й улаштував мурашів із землею між тими скельцями.

Так вони в мене жили цілу зиму.

Поробили в землі між склом доріжки, коридори, кімнати і живуть.

Треба ж їх і годувати. Годувати треба медом. Меду в мене на той час не було. Я взяв маленький шматочок цукру і поклав там, де в них був коридор. Поклав, а сам дивлюся, що воно буде.

Виліз один мураш у коридор, знайшов цукор та й припав до нього.

Припав і смокче.

Тоді і другий мураш виліз — і теж до цукру. Смокче. Тоді третій.

Сидять на шматочку цукру і ссуть.

Дивився я, дивився, аж в одного мураша черевце розпухло. Було чорне, а зробилося смугасте і здорове стало.

Ну, думаю, об'їлися мої мураші цукру. Тепер захворіють і загинуть. Було б, думаю, не давати їм одразу стільки цукру, а то як же я їх тепер лікуватиму!

Мураш дуже маленький, лікаря до нього не покличеш і температури йому не зміряєш. Пропали, думаю, мої мураші.

Коли дивлюсь, а перший мураш перестав смоктати цукор. Учепився лапками за землю й висить так.

Тут ще повилазили мураші, та вже не йдуть до цукру. Може, ці розумніші, не хочуть, щоб їм так черево рознесло?

Ні, видно, й ці хочуть солодкого. Підповзли до того мураша і почали його лоскотати вусами. Полоскочуть, полоскочуть — він і пустить із себе солодку краплю. Припали вони до цього мураша і ссуть уже з нього цукор. Виходить, що цей мураш мусив їх усіх напувати. Так вони смоктали з нього дуже довго, а коли висмоктали, то й черевце в нього зробилося знову чорне й мале.

Він тоді встав, розгладив вуса і пішов спати.

Так я і годував своїх мурашів зимою цукром. А навесні, коли стало тепло, знову випустив їх на вигін. Хай смокчуть тепер ту зелену тлю, що на будяках.